

Örkelljunga kommun

Socialförvaltningen

MAS Kvalitets HANDBOK för god och säker vård

Anvisning vid Dödsfall

Dokumentansvarig Medicinskt ansvarig sjuksköterska(MAS)

Styrdokument

Lag/föreskrift/råd:

Hälso- och sjukvårdslag(2017:30)

Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659)

Patientlagen (2014:821)

Begravningsförordningen (1990:1147)

Lag (1987:269) om kriterier för bestämmande av människas död

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:10) om kriterier för bestämmande av människans död

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kliniska obduktioner m.m. (SOSFS 1996:28)

Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2005:29) om utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården m.m.

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vissa åtgärder i hälso- och sjukvården vid dödsfall (HSLF-FS 2015:15)

Från denna anvisning får avsteg göras endast efter överenskommelse med MAS.

Anvisning för åtgärder vid dödsfall inom kommunal hälso- och sjukvård samt information gällande åtgärder vid implantat, pacemaker mm.

Ansvar

Kommunen har ansvar för att ta hand om dem som avlider i särskilt boende och ordinärt boende med hemsjukvårdsansvar, fram till kistläggningen. Den kommunala hälso- och sjukvården har ingen uppgift vid oväntade dödsfall när den avlidne inte tillhör hemsjukvården men kan ge råd och stöd till omvårdnadspersonal. Om personal kommer hem till en person som är avliden – ring 112 samt meddela enhetschef/sjuksköterska. Se också bilaga 1 (sid 4). När någon person har avlidit skall hälso- och sjukvårdens uppgifter fullgöras med respekt för den avlidne samt visad hänsyn och omtanke gentemot de efterlevande. Konstaterandet/fastställandet av dödsfall kan inte överlåtas till någon som inte är läkare.

För patient inskriven i hemsjukvård eller på särskilt boende ansvarar tjänstgörande sjuksköterska

- kontakta patientansvarig läkare eller mobilt vårdteam vardagar och övrig tid hembesöksbilarna Falck (om inget annat överenskommit med patientansvarig läkare)
- överenskom med läkaren när omhändertagandet kan påbörjas samt hur anhöriga/närstående/god man/förvaltare ska underrättas
- tillse att den avlidne personen får ID- band
- tillhandahålla tidpunkt för dödsfall
- tillhandahålla tillgänglig information kring pacemaker och andra implantat
- tillhandahålla tillgänglig information om vårdförlopp, huvuddiagnoser och ev. epikriser
- tillhandahålla information om patientansvarig läkare

Vid förväntat dödsfall kan läkare överlåta bedömning till sjuksköterska

När patientansvarig läkare vid hembesök bedömer att en patient är i livets slutskede kan läkaren fylla i ett formulär som kallas "Primärvården Skåne Nordväst, vid dödsfall". Läkare ansvarar för att medföra formuläret för användning i samband med s.k. förväntat dödsfall.

Det ifyllda formuläret förvaras i journalen och gäller i högst fyra veckor.

Tjänstgörande sjuksköterska skall dokumentera i omvårdnadsjournalen under palliativ vårdplan att det är ett förväntat dödsfall och datum då denna bedömning gjorts. Formuläret "Primärvården Skåne Nordväst, vid dödsfall" innebär att tjänstgörande sjuksköterska har rätt att bedöma den döda kroppen

Efter dödsfallet kan tjänstgörande sjuksköterska utföra en yttre undersökning av den döde. Sjuksköterskan skall i dessa fall noggrant dokumentera resultatet av den yttre undersökningen, samt de åtgärder som hon/han har vidtagit på det ovan nämnda formuläret, samt i omvårdnadsjournalen. Originalen lämnas till patientansvarig läkare nästkommande vardag och kopia lämnas till begravningsentreprenören. En kopia sparas också i omvårdnadsjournalen.

Tjänstgörande sjuksköterska har rätt att avböja undersökningen av den avlidnes kropp även om det i patientjournalen finns gällande formulär.

Om närstående så vill äger dessa alltid rätt att få träffa en läkare i samband med dödsfallet och sjuksköterskan skall då alltid kontakta läkare.

Vid identifiering

Förse den avlidna med ett av sjuksköterskan signerat med ID-band av plast runt vänster handled. Uppgifter som ska finnas på ID-bandet är: namn, personnummer och vilket datum personen är avliden samt eventuell smittsam sjukdom. Sjuksköterskan måste härvid självklart vara säker på den avlidnes identitet med hjälp av närstående och/eller personal.

Bedömning av den döda kroppen

Samtliga av dessa kriterier skall vara uppfyllda;

- ingen palpabel puls
- inga hörbara hjärtljud vid auskultation
- ingen spontanandning
- ljusstela, oftast vida pupiller

Vid omhändertagande

Beakta den dödes och de efterlevandes önskemål avseende svepning eller klädsel samt omhändertagande av värdeföremål som smycken o. dyl.

Visa respekt för och försöka tillgodose olika trosinrikningars önskemål. Stöd de närstående i deras önskemål om hur de vill att omhändertagandet av den döde skall utföras, vilken klädsel de önskar, hur de vill att den döde skall hämtas och om de vill ha hjälp eller önskar utföra omhändertagandet själva.

Sjuksköterskan ska också vara ett stöd för omvårdnadspersonal vid omhändertagandet.

Den döde skall tas omhand på ett värdigt sätt till dess att kroppen kan lämnas ut till kistläggning.

Den döde kan ligga kvar i sin säng ett eller två dygn så att de närstående kan ta farväl i den bekanta omgivningen.

Information till anhörig

Sjuksköterska skall ombesörja att de efterlevande omedelbart underrättas om dödsfallet och att de anhöriga ges möjlighet att i lugn och ro ta avsked av den döde.

Närstående skall ges information om att det är de som skall kontakta begravningsentreprenör som ombesörjer transport av den avlidne till bårhuset. Om närstående väljer att inte själv kontakta begravningsentreprenör, ansvarar sjuksköterskan för att beställning utförs.

Kommunens ansvar upphör när kroppen hämtas av begravningsentreprenören för kistläggning.

Sjuksköterskan skall dokumentera i omvårdnadsjournalen under vårdplan palliativ vård om dödsfallet var väntat att anhöriga/närstående erhållit ovanstående information. Anhörigas val samt vidtagna åtgärder skall dokumenteras.

Palliativa registret

Alla dödsfall ska registreras i palliativa registret. Patient som avlider i ambulans ska registreras i kommunens register. Dödsfallsenkäten fylls i tillsammans med personal som varit engagerade i vården. Närstående ska erbjudas eftersamtal av ansvarig sjuksköterska och erbjudandet ska dokumenteras i omvårdnadsjournalen.

Transport och omhändertagande vid pacemaker eller obduktion

Pacemaker måste alltid avlägsnas innan kremering. Region Skåne har upprättat en handbok till personal som i sitt arbete kommer i kontakt med dödsfall utanför sjukvårdsinrättning: "Handbok för omhändertagande av dödsfall utanför vårdinrättning i Skåne"

Handboken finns på Region Skånes hemsida

https://vardgivare.skane.se/siteassets/2.-patientadministration/dodsfallshantering/handbok_dodsfall_141008webb.pdf

Följande är kan vara bra att känna till:

Avlidna som skall obduceras, eller där implantat/pacemaker skall tas bort skall transporteras till sjukhus av Etikbolaget i Skåne. När implantatet är borta skickas den avlidne till bårhuset på Ängelholms sjukhus där begravningsentreprenören kan hämta kroppen. För transport av avlidne från kommun, privata eller eget boende kontaktar du önskad begravningsbyrå eller Beställningscentralen.

**Telefonnummer till beställningscentralen (implantat/pacemaker), dygnet runt:
046-275 29 00**

Stöd från annan organisation

Vid oväntade dödsfall där den avlidne inte tillhör den kommunala hemsjukvården, har Svenska kyrkan ställt sig positiv till att stödja anhöriga, när så önskas.

Kontakt kan tas med präst i den församling där den avlidne är folkbokförd.

Även kommunens POSOM - grupp kan ställa upp som anhörigstöd. Gruppen står i ständig beredskap och larmas via räddningstjänsten på telefonnummer 042-33 75 40

Hämtning/transport vid konstaterat dödsfall

Ansvar

Till obduktion/borttagande av implantat
mottagande
oavsett boendeform
sjukhus belastas för kostnad

Region Skåne,

Till bårhus/förvaring från enskilt/ordinärt boende
som ej har hemsjukvård

Region Skåne betalar kostnaden
som sedan faktureras dödsboet.

Vid transport till rättsmedicinsk obduktion ansvarar polismyndigheten för transporten.